

Научное издание

Проблемы современного педагогического образования
Серия: Педагогика и психология.
Выпуск сорок шестой. Часть 6.

Ответственный за выпуск Е.Ю. Пономарёва

Ответственность за достоверность приводимых в публикациях фактов, дат, наименований, фамилий, имен, цифровых данных несут авторы статей.

Научные статьи печатаются за авторскими вариантами.

Сдано в набор 30.12.2014. Подписано к печати 24.12.2014.
Формат 60х90х16. Печать офсетная. Печать офс. Обл. - изд. арк. 20.
Тираж 500 экз.

Отпечатано в типографии
РВУЗ „Крымский гуманитарный университет” (г. Ялта)
РИО КГУ ул. Севастопольская, 2, г. Ялта,
тел. (0654)32-21-14,
факс (0654)32-30-13

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И МОЛОДЁЖИ
РЕСПУБЛИКИ КРЫМ
РВУЗ „КРЫМСКИЙ ГУМАНИТАРНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ”
(г. ЯЛТА)

ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Серия: Педагогика и психология
46 (6)

Ялта
2014

УДК 37
ББК 74.04
П 78

Рекомендовано ученым советом РВУЗ „Крымский гуманитарный университет”
от 24 декабря 2014 года (протокол № 12)

Проблемы современного педагогического образования. Сер.: Педагогика и
психология. – Сб. статей: – Ялта: РИО КГУ, 2014. – Вып. 46. – Ч. 6. – 296 с.

Редакционная коллегия:

А. В. Глузман	– профессор, доктор педагогических наук, академик НАПН Украины;
Н. Я. Игнатенко	– профессор, доктор педагогических наук;
В. С. Заслуженюк	– профессор, доктор педагогических наук;
Л. И. Редькина	– профессор, доктор педагогических наук;
Г. Е. Гребенюк	– профессор, доктор педагогических наук;
Н. В. Горбунова	– профессор, доктор педагогических наук;
Е. В. Везетиу	– кандидат педагогических наук;
С. Д. Максименко	– профессор, доктор психологических наук, академик НАПН Украины;
Т. С. Яценко	– профессор, доктор психологических наук, академик НАПН Украины;
В. А. Семиченко	– профессор, доктор психологических наук;
А. В. Фурман	– профессор, доктор психологических наук;
Е. Ю. Пономарёва	– профессор, кандидат психологических наук.

Свидетельство о государственной регистрации печатного средства массовой
информации Министерства Юстиции Украины серия КВ № 15372-3944 ПР от
12.06.2009 г.

Утвержден Президиумом ВАК Украины как специализированное издание по
специальности „Педагогика и психология” (Постановление № 1-05/4 от 14.10.2009 г.).

Журнал входит в систему РИНЦ (Российский индекс научного цитирования).
Журнал зарегистрировано в Международном Центре ISSN в Париже
(идентификационный номер печатной версии: ISSN 2311-1305), действующий при
поддержке ЮНЕСКО и Правительства Франции.

Рецензенты:

В. М. Ефимова	– доцент, доктор педагогических наук;
Н. В. Якса	– доцент, доктор педагогических наук.

© РВУЗ „Крымский гуманитарный университет” (г. Ялта), 2014 г.

Під культурою безпеки життєдіяльності Т. Петухова розуміє сукупність життєво-фахових цінностей, які визначають дії, поведінку та взаємовідносини особистості в умовах професійної діяльності [4, с. 9].

У педагогічній науці окрім цього поняття існує термін «культура безпеки професійної діяльності», який розглядається як інтегральна якість особистості фахівця, що характеризує цілісне єдність потреб, знань, умінь щодо запобігання небезпечних ситуацій, загроз і ступеня готовності до саморозвитку, засноване на глибокому усвідомленні пріоритету безпеки при вирішенні будь-яких професійних завдань [1, с. 13].

У цьому контексті для нас представляє інтерес теорія А. Маслоу, згідно з якою друге місце в ієрархії потреб людини посідає потреба до безпеки. Ця потреба передбачає прагнення індивіда до захисту від фізичних та психологічних небезпек з боку навколишнього середовища, в безпеці свого існування, впевненості у завтрашньому дні [5, с. 150-151].

Треба зазначити, що потреба до безпеки є достатньо вираженою категорією і має бути сформована у свідомості особистості. Тоді це стане мотивом для здійснення безпечних дій у всіх сферах життєдіяльності. Цього можна досягнути шляхом формування системи цінностей і ідей безпечної поведінки, цілеспрямованого впровадження культури безпеки професійної діяльності як невід'ємного складника загальної культури. Усе це актуалізує і загострює необхідність удосконалення освітнього процесу підготовки інженерів з охорони праці у вищих навчальних закладах, здатних кваліфіковано приймати організаційно-управлінські рішення, використовуючи сучасні інформаційно-комунікативні технології. Водночас майбутній інженер з охорони праці під час створення якісної системи управління охороною праці має вибудовувати трудові відносини з колективом, засновані на принципах індивідуальності, принциповості та послідовності з виховання у робітників працезахоронного мислення. У зв'язку з цим у майбутніх інженерів з охорони праці разом зі спеціальними знаннями необхідно формувати такий рівень культури безпеки професійної діяльності, який забезпечить його трансляцію та подальше формування в інших робітників.

Розглянемо більш детально шляхи формування культури безпеки професійної діяльності у майбутніх інженерів з охорони праці. Дослідження проблеми формування культури безпеки професійної діяльності майбутніх інженерів з охорони праці здійснювалося на основі міждисциплінарного підходу, що зумовило необхідність звернення до філософських, культурологічних, соціологічних, педагогічних і психологічних концепцій, вивчення результатів досліджень в цієї галузі наукового знання.

Здійснюючи науковий пошук, ми враховували філософські і освітні парадигми та виходили з того, що формування культури безпеки професійної діяльності майбутніх інженерів з охорони праці є цілеспрямований і керований процес, який розпочинається у вищому навчальному закладі та неперервно продовжується у подальшій професійній діяльності. Основою забезпечення високого рівня культури безпеки професійної діяльності майбутніх інженерів-педагогів охорони праці є методолого-теоретичне обґрунтування концепції формування культури безпеки професійної діяльності у майбутніх інженерів з охорони праці; розробка моделі науково-методичної системи забезпечення процесу формування культури безпеки професійної діяльності у майбутніх інженерів з охорони праці; структурування змісту факультативного спецкурсу

Соколовська О. С.	ВПЛИВ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ НА ФОРМУВАННІ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	182
Солдатенко О. І.	ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ, ЇЇ КРИТЕРІЇ	189
Тогочинский А. М.	СУЩНОСТНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦИАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ	198
Турчик І. Х.	ШКІЛЬНИЙ СПОРТ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЦІННІСНА СИСТЕМА У ПРАЦЯХ ЗАРУБІЖНИХ ФАХІВЦІВ	206
Тугова О. В. Тугова С. В.	ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРЕЗЕНТАЦИЙ В ОБУЧЕНИИ МАТЕМАТИКЕ В 3 КЛАССЕ	213
Тушева В. В.	ТЕХНОЛОГІЧНА СКЛАДОВА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	221
Федоренко О. М.	ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗМІСТІ ПІДРУЧНИКА „DEUTSCH FÜR JURASTUDENTEN“	229
Холодний О. І. Чернобай С. О.	РОЗВИТОК САНОГЕННОГО МИСЛЕННЯ ШКОЛЯРІВ В ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ	237
Чеботарьова І. В.	ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕЛПНІЙНОГО МИСЛЕННЯ ЯК УМОВА ЇХ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ	241
Чернявський Б. В.	СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ	248

Вступление. Подготовка педагогических кадров уделяется существенное внимание в отечественной и зарубежной образовательной политике. Тем не менее, начинающий специалист довольно часто сталкивается с проблемой, заключающейся в том, что за годы учёбы информация, полученная в образовательном учреждении, успевает устареть. С другой стороны ученики, являющиеся представителями нового поколения, негласно предъявляют более высокие требования к молодому учителю и ждут от него знания и умения в духе своего времени.

Учитывая стремительное развитие науки и техники, начинающий педагог должен быть достаточно гибким и мобильным, чтобы успевать реагировать на изменения и преобразования, которые происходят в обществе и в современном образовании, а также соответствовать вызовам нового времени. Следует отметить, что данная проблема стоит не только перед молодыми педагогами, но и перед их старшими коллегами. Современный специалист вне зависимости от возраста и опыта работы должен понимать острую необходимость в постоянном обогащении своих знаний и умений на протяжении всей жизни, что в очередной раз подтверждает актуальность проблемы непрерывного педагогического образования.

Анализ литературы подтвердил серьёзный научный интерес ко всем этапам системы педагогического образования. Так, вопросы вузовской подготовки будущих педагогов исследуют Бевз Е. В., Волосович Л. В.; этап профессиональной адаптации молодых учителей рассмотрен в работах Гараевой Л. Х., Гумеровой М. М., Сафиной А. М.; проблемам профессионального становления педагогов и построения ими карьерной стратегии посвящены исследования Лучкиной Т. В.; изучению вопросов повышения квалификации после завершения курса педагогической подготовки, а также роли педагогического самообразования на разных этапах становления учителя особое внимание уделяют Антонова Л. Н., Жукова Т. В.

Цель и задачи статьи заключаются в изучении особенностей периода профессиональной адаптации, являющегося основным звеном непрерывного педагогического образования, от которого зависит формирование профессионализма будущего педагога.

Изложение основного материала статьи. Учитель – ключевая фигура современной школы. От качества подготовки учителя зависит успех образовательной системы в целом. Сегодня в развитии педагогического образования в мире наметились положительные тенденции. Среди таких следует отметить повышение требований к поступающим в педагогические учебные заведения, ставшие университетами, а также увеличение срока обучения (в США с 4 до 5 лет, в Англии – с 2 до 3 лет в колледжах и с 3 до 4-5 лет в университетах, в России – с 5 до 6 лет). В США и Англии увеличена продолжительность прохождения педагогической практики в школе, кроме того больше внимания стало уделяться развитию у будущих учителей самостоятельности и активности в приобретении практических навыков в будущей профессии [1, С. 33].

Однако положительных преобразований будет недостаточно, если процесс профессиональной подготовки учителя будет заканчиваться со сроком обучения в высших учебных заведениях. Он должен продолжаться как в период адаптации, так и в дальнейшей профессиональной деятельности [2; 3].

Проблемы современного педагогического образования.

Сер.: Педагогика и психология

3. Hryhorenko V. H. *Teoryya motyvirovannoho vozdeystviya dyfferentsyal'no – yntehrал'nykh optymumov pedahohycheskykh faktorov v protsesse dukhovnosomatycheskoho razvytiya cheloveka* / V. H. Hryhorenko // М.: fond sotsyal'nykh yzobreteniy Rossyy, 2000. – 226 s.

4. Zymnyaya Y. A. *Klyuchevyye kompetentsyy – novaya paradyhma rezul'tata obucheniya* / Y. A. Zymnyaya // *Vysshee obrazovaniye*, 2003. – # 5. – S. 34-42.

5. Krutsevych T. *Teoryya y metodyka fizycheskoho vospytaniya*. – T.1. – *Obshchye osnovy teoryy y metodyky fizycheskoho vospytaniya* / T. Krutsevych // K.: Olymp. l-ra, 2003. – 423 s.

6. Krutsevych T. *Teoryya y metodyka fizycheskoho vospytaniya*. T.2. – *Metodyka fizycheskoho vospytaniya razlychnykh hrupp naseleniya* / T. Krutsevych // K.: Olymp. l-ra, 2003. – 391 s.

7. Lohvynenko O. B. *Vykhovannya fizychnoy kul'tury uchniv 5-9 klasiv u pozaklasniy diyal'nosti zahal'noosvitni'oyi shkoly: avtoref. dys. na здobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk: spets. 13.00.07 «Teoriya i metodyka vykhovannya»* / O. B. Lohvynenko // – Luhans'k, 2004. – 20s.

8. *Pedahohichni tekhnolohiyi osobystisno oriyentovanoho formuvannya v uchniv zahal'noosvitni'oyi shkoly kul'tury zdorov'ya: teoriya ta praktyka* / Za red. V. H. Hryhorenka, S. O. Omel'chenko // *Slov'yans'k: Vyd-vo SDPU*, 2010. – 347 s.

Педагогіка

УДК 378.037

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри дошкільної та початкової освіти

Чеботарьова Ірина Володимирівна

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Луганськ)

ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕЛІНІЙНОГО МИСЛЕННЯ ЯК УМОВА ЇХ ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ

Анотація. Стаття присвячена аналізу проблеми формування нелінійного мислення у майбутніх фахівців у системі вищої школи як умова їх духовно-морального становлення. Доведено, що відхід від лінійного мислення сприяє формуванню в людини цілісної картини світу й відповідальності за свої дії. Представлено практичний досвід формування нелінійного мислення в майбутніх фахівців.

Ключові слова: нелінійність, мислення, фахівець, духовно-моральне становлення.

Аннотация. Статья посвящена анализу проблемы формирования нелинейного мышления у будущих специалистов в системе высшей школы как условие их духовно-нравственного становления. Доказано, что отход от линейного мышления способствует формированию у человека целостной картины мира и ответственности за свои действия. Представлен практический опыт формирования нелинейного мышления у будущих специалистов.

Ключевые слова: нелинейность, мышление, специалист, духовно-нравственное становление.

Annotation. The article is devoted to the analysis of the problem of the formation of nonlinear thinking of future specialists in the system of higher

• реалізація у процесі фізичного виховання учнів основної школи ігрових, кооперативних, змагальних педагогічних форм впливу на них індивідуально визначених засобів фізичної культури, що моделюють суспільно-соціальні ситуації життя людини обумовлює прояв комплексної, специфічної її реакції у формі духовно-ціннісного ставлення до системи здоров'язбережувальних знань (суспільно-соціальний, практикологічний, філософсько-культурологічний компоненти), умінь, здорового способу життя, культури здоров'я особистості [3; 8].

Висновки. Аналіз соціально-педагогічних чинників розвитку саногенного мислення учнів основної школи під час занять фізичною культурою дозволяє стверджувати, що пріоритетною освітньо-оздоровчою метою фізичного виховання школярів є розвиток, навчання ефективній пізнавально-оздоровчій діяльності, як в умовах школи, так і в умовах сім'ї та дозволя особистості.

Здоров'ярозвиваючі знання, що передає вчитель фізичного виховання учням в першу чергу, специфічно стосуються теоретичних, методичних, організаційно-педагогічних, лікарсько-психологічних та соціально-ціннісних основ фізичної культури суспільства і особистості.

Література:

1. Арєф'єв В. Г. *Фізична культура в школі* / В. Г. Арєф'єв, Г. А. Єдинак // – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А, 2007. – 248 с.
2. Бойчук Ю. Д. *Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя: теоретико-методичні аспекти: [монографія]* / Ю. Д. Бойчук // Суми: Університетська книга, 2008. – 357 с
3. Григоренко В. Г. *Теория мотивированного воздействия дифференциально – интегральных оптимумов педагогических факторов в процессе духовносоматического развития человека* / В. Г. Григоренко // М.: фонд социальных изобретений России, 2000. – 226 с.
4. Зимняя И. А. *Ключевые компетенции – новая парадигма результата обучения* / И. А. Зимняя // *Высшее образование*, 2003. – № 5. – С. 34-42.
5. Круцевич Т. *Теория и методика физического воспитания. – Т.1. – Общие основы теории и методики физического воспитания* / Т. Круцевич // К.: Олимп. л-ра, 2003. – 423 с
6. Круцевич Т. *Теория и методика физического воспитания. Т.2. – Методика физического воспитания различных групп населения* / Т. Круцевич // К.: Олимп. л-ра, 2003. – 391 с.
7. Логвиненко О. Б. *Виховання фізичної культури учнів 5-9 класів у позакласній діяльності загальноосвітньої школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання»* / О. Б. Логвиненко // – Луганськ, 2004. – 20с.
8. *Педагогічні технології особистісно орієнтованого формування в учнів загальноосвітньої школи культури здоров'я: теорія та практика* / За ред. В. Г. Григоренка, С. О. Омельченко // *Слов'янськ: Вид-во СДПУ*, 2010. – 347 с.

References:

1. Aryef'yev V. H. *Fizychna kul'tura v shkoli* / V. H. Aryef'yev, H. A. Yedynak // – Kam'yanets'-Podil's'kyi: PP Buynits'kyi O.A, 2007. – 248 s.
2. Boychuk Yu. D. *Ekoloho-valeolohichna kul'tura maybutn'oho vchytelya: teoretyko-metodychni aspekty: [monohrafiya]* / Yu. D. Boychuk // *Sumy: Universytet-s'ka knyha*, 2008. – 357 s

Проблемы современного педагогического образования.

Сер.: Педагогика и психология

Обобщение и систематизация массового педагогического опыта, проведенное Зубцовой Л. К., позволило выделить следующие этапы становления молодого специалиста: довузовский, вузовский и послевузовский. Перечисленные этапы являются единными звеньями системы непрерывного образования. На разных этапах профессионального становления расширению полученных в вузе знаний, творческому усвоению учителем своей профессиональной роли принадлежит важнейшая, но содержательно и методологически по-разному организованная роль. Тем не менее, по мнению автора, для подготовки специалиста наиболее важным является именно послевузовский этап. При этом процесс адаптации молодого специалиста к работе в школе может быть успешным только в ходе *самостоятельной* практической деятельности, когда возможно развитие его педагогических способностей, умений, навыков [4, С. 249].

Успех в педагогической деятельности в целом, по мнению Рябова В. В., Фролова Ю. В., Махотина Д. А., определяется не только наличием практических навыков по организации образовательного процесса и профессионально важных качеств личности, но и наличием опыта [3, С. 164]. Выпускник высшего учебного заведения таковым не обладает, а уровень его знаний в предметной области, психологии, физиологии и др. служит всего лишь *пороговой характеристикой* для допуска учителя к работе [3, С. 163].

Следует отметить, что статус молодого специалиста в зарубежных странах несколько отличается от отечественного. Так, Кодекс Законов о труде Украины, в частности ч.2 ст.197, рассматривает *молодых специалистов* как выпускников государственных учебных заведений, потребность в которых ранее была заявлена предприятиями, учреждениями, организациями, и которым предоставляется работа по специальности на период *не менее трёх лет*. Получение диплома учителя за рубежом (в частности в Канаде) формально даёт право на назначение в школу, но такое первое назначение на учительскую должность почти всегда бывает *временным* [5, С. 37]. В зависимости от особенностей законодательства той или иной страны длительность испытательного срока варьируется от нескольких месяцев до нескольких лет, но в среднем составляет два-три года, в течение которых начинающему учителю оказывается содействие в профессиональном становлении. В отечественной практике, как правило, вхождение в профессию через школу молодого специалиста носит формальный характер.

Недостаточное внимание к началу педагогической карьеры, которая является чрезвычайно важным этапом в процессе профессионального становления учителя, приводит к негативным последствиям. Статистика показывает, что молодые специалисты, объективно оценивая свои умения и ощущая неспособность преодолевать сложности, именно в первые два-три года оставляют профессию. Жегин П. А., ссылаясь на исследование Вершловского С. Г., приводит данные, согласно которых 10% учителей со стажем до 3 лет и 17% учителей со стажем 4-5 лет планируют покинуть школу, и утверждает, что профессию часто покидают наиболее эффективные начинающие педагоги [6, С. 239].

Причиной таких отчаянных действий является целый комплекс проблем, с которыми молодой специалист (выпускник педагогического вуза) одновременно сталкивается в первый год работы в школе. Назовём основные из них: